

עירובין ח. (ש 11 מהסוף) עד ט: (ש 9)

חידושו של רב מול המקורות התנאיים

המשנה קבעה:
מחיצה הנראית מצד אחד ולא נראת מצד שני - נחשבת כמחיצה רק למקום שממנו היא נראית.
חידושו של רב ביחס למשנה:
הדין כך גם כשרבים עוברים בחצר.

הברייתא קבעה:
חצר שרבים עוברים בה - נחשבת כרה"ר לעניין טומאה, וכרה"י לעניין שבת.
חידושו של רב ביחס לברייתא:
אפשרות א': דין זה תקף אפילו כשהפרצות אחת מול השניה, אפשרות ב': דין זה תקף גם לקולא (היתר טלטול 4 אמות) ולא רק לחומרא (איסור טלטול מרה"ר לחצר המדוברת).

רב: חצר הפרוצה למבוי בצורה כזו:

לחצר יש מחיצה (כיוון שמהזווית שלה רואים מחיצה) למבוי אין מחיצה (מהזווית שלו לא רואים מחיצה) - לכן בחצר מותר לטלטל ובמבוי לא.

מבוי העשוי כנדל (מבוי גדול שיוצאים ממנו מבואות נוספים):

מה יש לשים בפתחים:
בפתח המבוי הראשי לרה"ר - צורת הפתח.
בפתח המבואות הקטנים לרה"ר - לחי או קורה.
בפתח של המבואות הקטנים למבוי הראשי - אב"י: כלום.
רבא: צורת הפתח.

טעמו של רבא:
אם בפתחו של המבוי הראשי צריך צורת הפתח (ולא מספיק קורה) - אזי בכל שאר הפתחים שלו (למבואות הקטנים) גם כן צריך צורת הפתח.

מבוי שאורך הדפנות שלו שונה:

רב כהנא רבו של רב: כשההבדל בין הדפנות קטן 4 אמות - ניתן לשים את הקורה באלכסון (הקו המנוקד). כשההבדל גדול 4 אמות - חייבים לשים את הקורה בניצב (הקו המנוקד). כשהמרחק בין הדפנות גדול 10 אמות - חייבים לשים את הקורה בניצב (הקו המנוקד).

רבא:
בכל מצב - חייבים לשים את הקורה בניצב (הקו המנוקד).

הדין השלישי הוא תוספת של רב כהנא לדברי ר"כ רבו של רב. וכשההבדל בין המחיצות גדול 4 אמות אז יש כאן מבוי נוסף, במצב כזה לא ניתן לשים באלכסון.

טעם המחלוקת בין רבא לר"כ:
ר"כ - קורה מועילה כמחיצה (לכן ניתן לשימה באלכסון).
רבא - קורה מועילה כהיכר (לכן יש לשימה רק בניצב!).

שם את הקורה מחוץ למבוי:

רב חסדא: מי שסובר שהעיקר זה הצד הפנימי (ולכן אסור לטלטל מתחת לקורה) - מתיר את המבוי (כיוון שהצד הפנימי סמוך למבוי).
 מי שסובר שהעיקר זה הצד החיצוני (ולכן מותר לטלטל מתחת לקורה) - אוסר את המבוי (כיוון שהצד החיצוני, הקובע, רחוק מהמבוי).

רבא: לפי כולם המבוי פסול (כדי להכשיר ההלכה דורשת קורה על הפתח בדווקא).

קושיה על רבא:
 הברייתא קובעת שקורה המשוכה עד 3 טפחים - כשרה.

תשובה:
 שם מדובר כשהיא אמנם רחוקה מהדופן אבל עדיין בתוך השטח של המבוי.

טלטול מתחת לקורת המבוי:

רב, ר' חייא ור' יוחנן: מותר.

שמואל, ר' שמעון ברבי, ור"ל: אסור.

טלטול בין הלחיים של המבוי:

רב חסדא ואביי: כולם מודים שאסור.

רבא: ר' יוחנן מתיר.

טעם המחלוקת במתחת לקורה:

אפשרות א':

האם מטרת הקורה היא היכר (ואז מותר לטלטל כיוון שגם שם יש היכר) או משום מחיצה (ואז אסור לטלטל מתחת לקורה-מחיצה).

אפשרות ב':

כולם מודים שהקורה היא היכר - המח' היא האם ההיכר הוא בצד החיצוני או הפנימי.

אפשרות ג':

כולם מודים שהקורה היא מחיצה - המח' היא האם המחיצה היא בצד החיצוני או הפנימי.

דיון בטלטול בין הלחיים

דחיה: מקום פטור קיים רק כשהוא בגובה בולט מרה"ר.

נסיון הוכחה לרבא: השטח בין הלחיים הוא מקום פטור - מקום פטור מותר בטלטול.

דחיה: שם ר' יוחנן התייחס למבוי הפתוח לכרמלית - במקרה כזה אכן אסור לטלטל בין הלחיים.

נסיון הוכחה לאביי: ר' יוחנן קבע במפורש שאין לטלטל בין הלחיים.

דחיה א': שם מדובר במבוי הפתוח לכרמלית (אותה דחיה כמו הדחיה הקודמת).
דחיה ב': שם איסור הטלטול נובע מבעיה אחרת - כשהלחיים קרובים אחד לשני הם נחשבים לחי אחד ארוך, ולחי הארוך מ4 אמות - פסול. (ואין לדייק מר' יוחנן שבין הלחיים אסור לכ"ע).

נסיון הוכחה לאביי: ר' יוחנן הסביר שאסור לכ"ע לטלטל במבוי שהתקינו בו לכל אורך הדופן לחיים. מכאן שאסור לטלטל בין הלחיים.

עירובין ט: (99) עד י: (49 מהסוף)

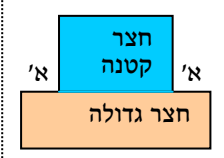
ביאורי מושגים
פסי ביראות - כדי להתיר מילוי מבארות, הנחשבות רה"י, ונמצאות ברה"ר. תיקנו חכמים לעשות ארבעה עמודים כפולים בארבע זוויות. כל עמוד מורכב משני קרשים המחוברים בצורת 'ר' כשאורך כל אחד מהם הוא אמה.
 ר' יהודה סבר שהמרחק המקסימלי בין העמודים הוא $13\frac{1}{3}$ אמה.
 הגמרא מסיקה שלא ניתן ללמוד מדעתו של ר' יהודה בדין זה שבו יש פרוץ המרובה על העומד, על דינים אחרים לא לחומרא ולא לקולא.

לחי הנראה מבפנים ולא מבחוץ - כשר.
לחי הנראה מבחוץ ולא מבפנים - ר' חייא ורבה בר רב הונא: כשר. ר' שמעון ברבי ור' יוחנן: פסול.

פסק ההלכה: לחי הנראה מבחוץ כשר.

לכל דעה יש ברייתא המסייעת לה:

הברייתא שמסייעת לר' חייא:
 'כותל שחלק אחד מהעובי שלו צר מהחלק השני גם אם הוא נראה רק מבחוץ וגם אם הוא נראה רק מבפנים - כשר.'

הברייתא שמסייעת לר' יוחנן:
 'חצר קטנה שנפרצה במלואה לחצר גדולה' שאריות המחיצה (האות א') מועילים רק לחצר הגדולה.
 מכאן שלחי הנראה מבחוץ (מהחצר הגדולה) לא מועיל לבפנים (לחצר הקטנה).

דחיה לנסיון הדחיה:
 לפי ההבנה הפשוטה - מובן למה הברייתא התעקשה לקבוע שהמרחק בין החצרות הוא שישה טפחים (אמה).
 הברייתא היא כר' יוסי הדורש שאורכו של כל לחי יהיה שלושה טפחים וכדי שבכל צד יהיו שלושה טפחים אנו זקוקים לשישה טפחים.
 לפי ההבנה החלופית (הסוברת שאורך מחיצה א' הוא ארבעה ואורך מחיצה ב' הוא שניים) אין שום משמעות להפרש של שישה טפחים. ניתן היה לקבוע הפרש נמוך יותר או גבוה יותר!!!

נסיון דחיה לסיוע מהברייתא 'של ר' יוחנן':
 הבנה חלופית: ייתכן שהמחיצות (המסומנות באותיות א' וב') לא מועילות מסיבה אחרת: מדובר כשכותלי החצר הקטנה נכנסים לתוך החצר הגדולה.
 הערה: לפי הצעה זו חייבים להעמיד שאורך המחיצה הימנית (המסומנת באות א') הוא ארבעה טפחים ואורך המחיצה השמאלית (המסומנת באות ב') הוא שני טפחים, כך יוצא שההפרש בין החצר הגדולה לקטנה הוא שישה טפחים (כפי שקבעה הברייתא) אבל יש צד אחד (מחיצה א') שרחב 3 טפחים (ולכן אין בו דין לבדו).

ציטוט מהמשנה

מבוי שרחב מעל 10 אמות - ימעט.
 ר' יהודה: אינו צריך למעט.

רב אחי: לפי ר' יהודה הרוחב יכול להיות עד $13\frac{1}{3}$ כמו בפסי ביראות (עיין ביאור מושגים).
הגמרא: לא ניתן להקיש מפסי ביראות לכאן לא לחומרא ולא לקולא. לכן אין אנו יודעים שום דבר על שיטת ר' יהודה!!!

הסבר: כיוון שהקורה ארוכה מארבע אמות היא הופכת את המבוי לשני מבואות.

הערה: אי אפשר לשים קורה קצרה יותר כדי לחלק את הפתח לשני פתחים - זאת כיוון שהרווח שמשני צידי הקורה יבטל את הקורה.

איזה קורה יש לשים כדי לתקן פתח מבוי רחב מדי:

אפשרות א': מידות הקורה: מעל 4 אמות לאורך.
מיקומה: באמצע.
הערה: מועיל לפתח שרוחבו עד 20 אמה.

אפשרות ב': מידות הקורה: שלוש אמות לרוחב.
מיקומה: במרחק שתי אמות.
הערה: מועיל לפתח שרוחבו עד 15 אמה.

גם מי שמתיר פרוץ כעומד אין זה אומר שהפרוץ מתבטל אלא שבמקרה כזה הפרוץ מותר.

כיוון שכך אם מהצד השני של העומד יש פרוץ נוסף - הוא מצטרף אל הפרוץ הראשון ושניהם יחד מבטלים את העומד.
לעומת זאת כשעומד מרובה על הפרוץ הוא מבטל את הפרוץ, ואז גם אם יש פרוץ נוסף מהצד השני זה לא משנה.

פרוץ ועומד

פרוץ מרובה על העומד - הפרוץ מבטל את העומד.

עומד מרובה על הפרוץ - העומד מבטל את הפרוץ.

פרוץ כעומד - מח' האם הפרוץ מותר או אסור.

עירובין י: (ש 4 מהסוף) עד יא: (המשנה)

ביאורי מושגים

צורת הפתח מן הצד - אחת ההלכות המשמעותיות ביותר בהכנת עירוב ליישוב הוא הדין של צורת הפתח מן הצד. הגמרא שלנו מביאה את דינו של רב חסדא הפוסק שאם החוט עובר מצידם של העמודים ולא מעליהם, אין זה נחשב צורת הפתח. הראשונים נחלקו מדוע צורת הפתח מהצד לא כשרה. האם הסיבה היא טכנית - כיוון שאז החיבור של החלק העליון לא מספיק קבוע. או מהותית - פתח מוגדר פתח רק כאשר הקורה העליונה מונחת על העמודים. הנפקא מינה בין ההסברים היא בנוגע לחוטי חשמל המחוברים לעמודי חשמל בצורה חזקה. להלכה נפסק שפסול 'מן הצד' הינו מהותי. לכן כשמסתמכים על עמודי חשמל כצורת הפתח יש לוודא שהונחו מתחת החוטים עמודים כדי שלא תהיה בעיה של צורת הפתח מן הצד.

למה מועילה אמלתרא (קורה מארז):
להכשיר פתח גבוה - מועילה.
להכשיר פתח רחב - ספק.

למה מועילה צורת הפתח:

לפי הנוסח שבפנינו:
להכשיר פתח גבוה - מועיל,
להכשיר פתח רחב - מועיל.

לפי הנוסח של רב:
צורת הפתח לא מועילה להכשיר
פתח רחב או גבוה מדי.

צורת הפתח מהצד (עיין ביאור):

רב חסדא ור' יוחנן: לא מועילה.

ר"ל: מועילה.

דרישות נוספות מצורת הפתח:

א. צריכה להיות מספיק חזקה כדי להחזיק בה דלת מקש.

ב. צריכה היכר ציר (חור ברצפה שניתן להכניס בו את צרי הדלת).

ג. האם הקנים צריכים לגעת בקנה העליון:
רב ששת: צריכים לגעת.
רב נחמן: לא צריכים לגעת.

היסקו של רב יוסף:

הנחה:
רב קבע שצורת הפתח לא מועילה להכשיר מבוי רחב מעשר אמות.

מסקנה:
ק"ו שצורת הפתח לא מועילה להכשיר דופן שבה הפרוץ מרובה על העומד.

דחיה לק"ו של רב יוסף:

'פרוץ מרובה' אינו יותר חמור מפירצה של 10 אמות.
יש מקומות שבהם מכשירים 'פרוץ מרובה' ולא מכשירים פירצה של עשר אמות.

ניסיון הוכחה לרב יוסף מברייתא:

הברייתא קובעת שכותל שבו יש פתחים המרובים על העומד - פסול.

דחיה להוכחה:

שם מדובר בפתחים מקולקלים (או בלי קורה מעל או שהאבנים מהצדדים יוצאות ונכנסות).

הערות:

1. בה"א הגמרא חשבה שגם ר"ל סובר שצורת הפתח מן הצד לא מועילה.
לפי הה"א המת' בין ר"י ור"ל היא בהכשר צורת הפתח הרחבה מעשר אמות.

2. צורת הפתח מן הצד בכלאים:
ר"ל: מועילה תמיד.

ר' יוחנן: מועילה אם היא צרה מעשר אמות.
דבא של ר"ל - ר' יהודה בן חנינא: לא מועילה אף פעם.

הגמרא מספרת שתלמידי רב אשי אמרו שלרבם לא אמר כלום בעניין צורת הפתח.

רוב הראשונים הבינו שכוונת התלמידים לומר שרבם, רב אשי, לא דרש היכר ציר. חלק מהראשונים סברו כפשט המילים - רב אשי לא אמר כלום בעניין זה.

מח' זו הביאה לעימות בין רב ששת ושמשו לבין אנשי ריש גלותא. למסקנה הגמרא מדייקת מברייתא כרב נחמן שאין צורך שהקנים יגעו.

רב ששת דאג שאנשי ריש גלותא לא יאסרו את שמשו ולכן כדי להגן עליו הוא דאג שהם לא ידעו מהברייתא הזו.

עירובין יא: (המשנה) עד יג. (ש3)

ביאורי מושגים
 הגמרא מעמידה את התנאי לפיו אורכו של המבוי חייב להיות ארוך יותר מרוחבו של המבוי. הרשב"א (הובא במגיד משנה בהל' שבת יז:ז) מסביר שהרוחב הוא הזווית המקבילה לפתח המבוי בעוד שהאורך הוא הזווית הניצבת (90°) לפתח. הטעם לדרישה זו ולדרישה הנוספת לפיה יהיו פתוחים למבוי לפחות שתי חצרות נעוץ בהבדל שבין חצר למבוי: חצר - שטח משותף שבו האנשים משתמשים בו לשימושים שונים. מבוי - דרך משותפת שבה אנשים עוברים כדי להגיע לחצר ולבתים. כאשר רוחב הדרך גדול מאורכה הדרך משמשת לא רק למעבר אלא גם לתשימישים - לכן המקום אינו מבוי אלא חצר. מצב דומה מתקיים כשלמבוי לא פתוחות חצרות.

משנה

כיצד מתירים מבוי בעל 3 דפנות (דיני מבוי בעל 2 דפנות (מפולש) פורטו בדף ו):
 ב"ש: לחי וקורה.
 ב"ה: לחי או קורה.
 ר' אליעזר: 2 לחיים.

תלמידו של ר' ישמעאל: בפתח הקטן מ4 אמות, מודים ב"ש לב"ה. ר' עקיבא: גם בפתח קטן נחלקו.

הגמ' מסתפקת בשיטת ב"ש:
 האם מהתורה צריך 4 מחיצות - והקורה והלחי הינם המחיצה הרביעית.

או שמהתורה מספיק 3 מחיצות - והקורה והלחי הינם תקנה.

הגמ' מסתפקת בשיטת ב"ה:
 האם מהתורה צריך 3 מחיצות או שמספיקות 2 מחיצות.

הגמ' מסתפקת האם ר"א דורש בנוסף לשני הלחיים גם קורה.

ר"ע ות"ק נחלקו האם כשפתח המבוי צר מ4 טפחים צריך תיקון. ר' יחיאל סבר שבפתח הצר מ4 טפחים אין צורך בשום תיקון. לא ברור מי מהתנאים סבר כמוהו ומי חלק עליו.

רב ור' נחמן פסקו כר"א. ההבדל בין רב לר"נ:
 רב סבר שחכמים שבמשנה שחלקו על ר"א במבוי מודים לו בחצר.
 ר"נ סבר שהם חלוקים עליו אף בחצר.

שמואל מוסיף אפשרות נוספת להכשיר - לחי שסותם את רוב הפתח. אפשרות זו שייכת רק בפתח מבוי שצר מ8 טפחים. כשהמבוי רחב מ8 טפחים הלחי ארוכה מ4 טפחים והרי לחי בגודל כזה מתיר בכל מצב.

קושיה: במצב של פתח הצר מ8 טפחים שנוסף אליו לחי הסותם את רובו נשאר פתח צר מ4 טפחים. והרי ר' יחיאל קבע שפתח כזה לא צריך היתר? תשובה: א. ר"י התייחס למבוי, בחצר הדין שונה. ב. שמואל חלק על ר"י.

הכשר חצר שנפרצה לה דופן שלמה (למקום האסור)

ר' אליעזר: שני לחיים.

ת"ק שבברייתא: לחי אחד.

רבי: שני לחיים - ורוחב כל לחי שלושה טפחים לפחות.

ר' יוחנן ושמואל: או שני לחיים או לחי אחד ברוחב 4 טפחים ומעלה.

אנו מסתפקים בלחי אחד בלבד כיוון שבמים חכמים מקילים יותר מביבשה.

אם גובה המחיצה: גבוה מ10 טפחים מעל פני היבשה ונמוך מ10 טפחים מעל גובה פני הים.

החצר מותרת בטלטול והמים שבחצר אסורים.

חצר שנפרץ לתוכה הים

אם הפתח צר מ10 אמות (המעשה שהיה בכפר הרועים): מספיק לחי אחד.

אם הפתח רחב מ10 אמות: יש צורך במחיצה הגבוהה מ10 טפחים שתקטין את הפתח לפחות מ10 אמות.

משמעות הלחי והקורה

ר"י ורבה: לחי - מחיצה, קורה - היכר בלבד.

רבא: גם לחי וגם קורה מועילים כהיכר בלבד.

נפק"מ בין רבה ור"י לרבא: מבוי עם שתי מחיצות שלמות ולחי.

רבה ור"י: המבוי נחשב מהתורה כר"י כיוון שיש לו 3 מחיצות.
רבא: המבוי נחשב מהתורה ככרמלית כיוון שיש לו רק 2 מחיצות.

כל זאת לשיטת הסבורים שמהתורה יש צורך ב3 מחיצות כדי להיות רה"י (חכמים).
כמובן שלפי הסבורים ש2 מחיצות מספיקות (ר' יהודה) - גם רבא יודה שבמבוי בעל שתי מחיצות ולחי יחשב כר"י מהתורה.

הגדרת מבוי

א. אורכו יתר על רוחבו.

ב. פתוחים אליו חצרות ובחצרות יש בתים.

שמואל: האורך חייב להיות לפחות כפול - כדי שהמקום יוגדר כמבוי.

רב בשם דודו ר' חייא: מספיק שהאורך גדול בקצת מהרוחב - כדי שהמקום יוגדר כמבוי.

המספר המינימלי של החצרות הפתוחות למבוי: לפחות שתי חצרות.

המספר המינימלי של הבתים הפתוח לכל חצר: רש"י אצלנו: מספיק בית אחד.
רש"י בדף עד: וכן תוס' אצלנו: לפחות שני בתים.

עירובין יג. (ש3) עד יג: (המשנה)

ביאורי מושגים

לטהר את השרץ - הגמרא מספרת על תלמיד שניסה לטהר את השרץ - הראשונים נחלקו האם פילפולים אלו היו פלפולי סרק או שהיה להם מקום.
 ר"ת מסביר שאין הכוונה לטהר את השרץ מכלל טומאה אלא רק לעניין טומאת משא. רובם המכריע של אבות הטומאה מטמאים גם במגע וגם במשא, ויוצא מכלל זה הוא השרץ (וגם שכבת הזרע) שמטמא רק במגע ואינו מטמא במשא (אם אדם נשא את השרץ בלי לגעת בו), הק"ו של התלמיד היה ק"ו משמעותי ממנו נלמד ששרץ לא מטמא במשא.

מכאן למדנו:

המשפיל את עצמו - הקב"ה מגביהו.
 מגביה את עצמו - הקב"ה משפילו.
 המחפש גדולה - הגדולה בורחת ממנו.
 הבורח מגדולה - הגדולה מחפשת אותו.
 הדוחק את השעה - השעה דוחקתו.
 הממתין לשעה - השעה מגיעה.

כשר' מאיר אמר דבר טעם למרות שלא היה לו מקור חיזק אותו ר"ע ואמר שהלכה כמוהו (או לפי נוסח אחר שנראין דבריו).

ב"ה זכו ונקבע הלכה כמותם משום שהיו מחשיבים את דברי ב"ש החלוקים עליהם ומתייחסים אליהם בהערכה וברצינות.

ברייתא ב'

ברייתא א'

פרשת סוטה הכתובה בתורה:

ר' יהודה בשם ר' מאיר:

ניתן להשתמש בה כדי להשקות בה סוטה
לכן אין לכתוב אותה בכתב המתקיים

ר' יעקב בשם ר' מאיר:

לא ניתן להשתמש בה כדי להשקות בה סוטה
לכן מותר לכתוב אותה בכתב המתקיים

ר' אחי מודה שגט שנכתב לשם אישה אחת פסול לאישה אחרת.

בגט צריך כתיבה לשמה. בסוטה מספיק השקאה לשמה.

מגילת סוטה שנכתבה לשום אישה מסוימת

ת"ק:

אי אפשר להשתמש בה לאישה אחרת.

ר' אחי בר יאשיה:
 אפשר להשתמש בה לאישה אחרת.

הקשר בין המחלוקות שבברייתות

סתמא דגמרא - המחלוקות תלויות אחת בשנייה:
 השאלה היא האם צריך לכתוב מגילת סוטה לשמה.

רב פפא - המחלוקות מנותקות:

גם ר' יהודה שמתיר פרשה הכתובה בתורה יכול לאסור מגילה שנכתבה לשם סוטה אחרת, שם המגילה כבר יועדה לאישה אחרת ולא ניתן לעשות בה שינוי יעוד.

גם ר' אחי שמתיר מגילה שנכתבה לשם סוטה יכול לאסור פרשת סוטה שבתורה כיוון שהיא לא נכתבה כלל לשם השקאת סוטה.

עירובין יג: (המשנה) עד יד: (סוף הדף)

המשנה

הדרישות מהקורה של המבוי:

תנא קמא - 2 תנאים צריכים להתקיים:

רוחב: טפח (כדי לקבל אריח).

חוזק: מסוגלת להחזיק אריח.

ר' יהודה - תנאי אחד צריך להתקיים:

רוחב: טפח (כדי לקבל אריח).

רוחב האריח הוא אמנם טפח ומחצה, אבל כדי להחזיקו מספיק טפח.

מה החוזק הנדרש ממעמידי הקורה?

רבה בר רב הונא: כדי להחזיק אריח.

רב חסדא: כדי להחזיק קורה ואריח.

שיטת רב בביאור (ובגירסת) דעת רבי יהודה היא:

(ראה בתוס' ביאורים שונים אחרים לקטע זה)

בקורה רגילה (שרחבה טפח עד 4 טפחים): הקורה צריכה להיות גַם חזקה ("רחבה ובריאה").

בקורה שרחבה ארבעה: אין צורך שהקורה תהיה חזקה ("רחבה אע"פ שאין בריאה").

- 2 תנאים

- תנאי אחד

דינים שונים בקורה:

רב ששת:

• קורה המכוסה במחצלת:

אם הרווח מהמחצלת לקרקע גדול מ3 טפחים - לא מועיל.

ברייתא:

• קורה שאינה מגיעה לכותל שבצד השני, או לקורה היוצאת ממנו:

ת"ק: אם המרחק עד 3 טפחים, לא צריך קורה נוספת.

רשב"ג: אם המרחק עד 4 טפחים, לא צריך קורה נוספת.

• ב' קורות מקבילות שאין באף אחת מהן רוחב טפח:

ת"ק: אם מקבלות אריח לרחבו טפח אין צריך להביא קורה אחרת.

רשב"ג: אם מקבלות אריח לארכו שלשה אין צריך להביא קורה אחרת.
(ראה ביאור בריטב"א)

• ר' יוסי בר' יהודה: קורות (שיש צורך בצירופם כבמקרים הקודמים) שאינן

באותו גובה - מצטרפות בתנאי שלא תהא העליונה למעלה מ'אמה

ותחתונה למטה מ' טפחים.

קורה אין כאן - כיוון שהיא מכוסה.

ומחיצה אין כאן - כיוון שהיא גבוהה למעלה מג' טפחים (והגדיים בוקעין בה).

ת"ק ורשב"ג נחלקו בהגדרת לבוד:

ת"ק: 3 טפחים.

רשב"ג: 4 טפחים.

ר' יוסי בר' יהודה סובר כאביו, ומקבל את העיקרון של "רואין" (כאילו מספיק חזקה, כאילו באותו גובה וכי"ב).

אך חולק על אביו ולא מכשיר קורה בגובה של כ' אמה ומעלה.

המשך המשנה

ר' יהודה:

1. רחבה אע"פ שאין בריאה. (רואין כאילו היא בריאה)
2. היתה של קש ושל קנים - רואין אותה כאילו היא של מתכת.
3. עקומה - רואין אותה כאילו היא קורה ישרה.
4. עגולה - רואין אותה כאילו היא מרובעת.
5. כל שיש בהיקפו ג' טפחים - יש בו רוחב טפח.

החידוש בסעיף 2: אומרים "רואין" אף בקורה שעשויה מחומר שאין במינה בריאה.

החידוש בסעיף 3: אם החלק העקום נמצא מחוץ למבוי, אבל אורכו קטן מ-3 טפחים - אין צריך להביא קורה נוספת (ולא חוששים שמא ימשך ויטלטל מתחת לעקמומית).

כלל זה נלמד מים של שלמה.

נתוני הים:

קוטר: 10 אמות. היקף: 30 אמות.
גובה: 5 אמות.

רבי חייא: ים שעשה שלמה היה מכיל 150 מקואות טהרה.

שיעור מקוה: 40 סאה.

= אמה על אמה ברום שלוש אמות.

מבנה הים:

חלק חתחון - מרובע (תיבה) - שלוש אמות:
 $3 \times 10 \times 10 \leftarrow 100 \times (1 \times 1 \times 3) \leftarrow 100$ מקואות
 חלק עליון - עגול (גליל) - שתי אמות:
 $h \times \pi \times R^2 \leftarrow 2 \times 3 \times 25 \leftarrow 50 \times (1 \times 1 \times 3) \leftarrow 50$ מקואות

$150 \times 40 \leftarrow 6000$ סאה

וכך גם נאמר: "אלפיים בת יכיל". (בת=3 סאין)
 [והפסוק שאומר "מחזיק בתים שלשת אלפים" מדבר ביבש שבו יש גודש נוסף של שליש]

משנה

הדרישות מהלחי של המבוי:

גובה: 10 טפחים.

עובי: כל שהוא.

רוחב: ת"ק: כל שהוא.

ר' יוסי: 3 טפחים.

המשנה שנקטה "לחייך" בלשון רבים:

לא התכוונה בהכרח לסתום כר"א (שסובר שצריך 2 לחיין).

ולא התכוונה ללחייך דעלמא (של כל מבואות) - כי אז גם היתה צריכה לומר במשנה הקודמת ג"כ בלשון רבים ("קורות").

אלא כוונת המשנה היתה להתייחס וללמד על אותן לחיין שנחלקו בהן ר"א (המצריך שנים) וחכמים (המצריכים אחד).

פסיקת ההלכה:

רב יוסף: אין הלכה כר' יוסי לא בהילמי (=עשיית מי מלח סמיכים בשבת) ולא בלחייך.

רב הונא ב"ח: בהילמי אין הלכה כר' יוסי (כיוון שחכמים חולקים עליו), אך בלחייך הלכה כר' יוסי (כיוון שאף רבי סובר כמותו).

רבא סובר שרב יהודה בריה דר"ש חזר בו ופסק כר' יוסי (כיוון שיש כלל ש"ר יוסי נימוקו עמו").

אבבי טען שהעם נוהג כדעת ת"ק בלחייך.

דינים שונים בלחי:

ברייתא: עשה לחי באמצע המבוי - הוכשר אותו חצי המבוי.

רבא: עשה לחי למבוי, אך הגביהו מן הקרקע או הרחיקו מן הכותל 3 טפחים - לא עשה ולא כלום אפילו לדעת רשב"ג [כיוון שרשב"ג המכשיר לבוד עד 4 טפחים זה רק למעלה, אך למטה כאשר יש 3 טפחים אף רשב"ג פוסל כיוון שזו מחיצה שהגדיים בוקעים בה].